

BUSINESSOULU

YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

BusinessPlaza

Yrityskauppa

BUSINESSOULU

YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Sisälllys

1. Kaupan kohteen valmistaminen myyntikuntoon ja vaihtoehtojen kartoittaminen	3
Liiketoimintakauppa.....	4
Osakekauppa ja yhtiöosuuskauppa.....	5
Osakevaihto.....	6
Sulautuminen.....	7
Jakautuminen.....	12
Liiketoimintasiirto.....	15
Apuyhtiön käyttäminen	15
Ennakkoratkaisu.....	16
2. Alustavat neuvottelut.....	16
Arvonmääritys	16
Myynti-/ ostotarjous ja mahdollinen tarjouskilpailu	19
3. Sopimuksien laatiminen ja kaupan täytäntöönpano.....	20
Salassapitosopimus ja aiesopimus.....	20
Due diligence.....	21
Lopullisten kaupan ehtojen sopiminen ja kauppakirja.....	22
Kaupan täytäntöönpano.....	22
4. Yrityskaupan jälkihoidosta	23
Sopimusten siirtyminen	23
Liikkeen luovutus.....	23
Tappioiden vähentäminen	24
Verotustappiot ja poikkeuslupa.....	24
Konserniavustus.....	25

BUSINESSOULU

YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Yrityskauppa

Yrityskauppaa voidaan luonnehtia monivaiheiseksi prosessiksi. Kaupassa tulee huomioida ainakin taloudelliset, oikeudelliset, rahoituskelliset, verotukselliset ja sosiaaliset asiat. Huomioitaessa nämä kaikki eri näkökulmat saadaan yrityksen omistus siirrettyä parhaalla mahdollisella tavalla.

1. Kaupan kohteen valmistaminen myyntikuntoon ja vaihtoehtojen kartoittaminen

Yrityskaupan käytännön toteuttaminen voidaan tilanteesta riippuen suorittaa useilla eri tavoilla. Vaihtoehtoja kaavailtaessa nousee esille myyntikohteen rajaaminen. Voi olla, ettei haluta myydä koko yhtiötä, vaan ainoastaan liiketoiminta tai osa siitä, jolloin paras vaihtoehto voi olla [liiketoimintakauppa](#). Mikäli halutaan myydä yhtiö kokonaisuudessaan, voi puolestaan olla järkevää myydä osakeyhtiön kaikki osakkeet eli suorittaa [osakekauppa](#) tai myydä henkilöyhtiön yhtiöosuudet eli suorittaa [yhtiöosuuskauppa](#). Osakekaupan alalajina voidaan mainita myös [osakevaihto](#), jossa luovuttaja luovuttaa kaupan kohteena olevan yhtiön osakkeet saaden vastikkeeksi ostajayhtiön liikkeelle laskemia osakkeita.

Myös [sulautuminen](#) on yksi yrityskaupan toteuttamisvaihtoehto. Sulautumisessa kaupan kohteena oleva yhtiö sulautetaan vastaanottavaan yhtiöön ja sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastineeksi vastaanottavan yhtiön osakkeita osakeomistuksensa mukaisessa suhteessa.

Halutun yhtiörakenteen saavuttamiseksi tai ennen yrityskauppaa voi joskus olla tarkoituksenmukaista suorittaa yhtiössä [jakautuminen](#), jossa jakautuvan yhtiön varat ja velat joko kokonaan tai osittain siirtyvät yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle ja jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat osakeomistuksensa mukaisessa suhteessa jakautumisvastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita. Tätä kautta yhtiöstä voidaan erottaa myyntiä varten tarkoituksenmukainen liiketoimintakokonaisuus omaksi yhtiökseen.

[Liiketoimintasiirto](#) puolestaan tarkoittaa sitä, että osakeyhtiö luovuttaa joko kaikki tai yhteen tai useampaan liiketoimintakokonaisuuteen kohdistuvat varat, siirtyviin varoihin kohdistuvat velat ja siirtyvään liiketoimintaan kohdistuvat varaukset siirtyvää toimintaa jatkavalle osakeyhtiölle saaden vastikkeeksi vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia osakkeita. Toimintaa jatkava osakeyhtiö voi olla myös liiketoimintasiirtoa varten perustettu uusi osakeyhtiö. Kuten jakautumisellakin, myös liiketoimintasiirrolla osakeyhtiöstä voidaan eriyttää liiketoimintakokonaisuus omaksi yhtiökseen myyntiä varten.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

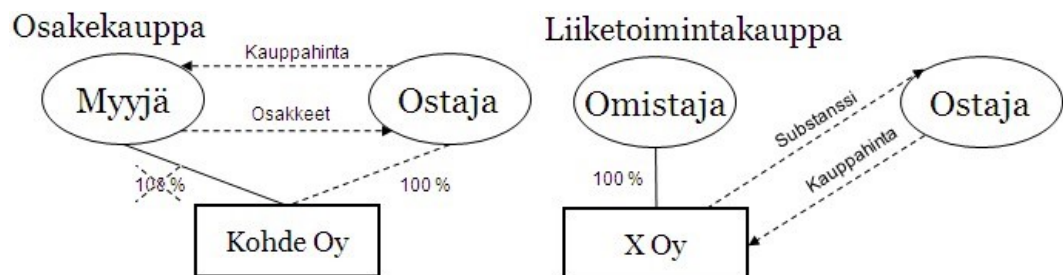
Y-TUNNUS: 0187690-1

Ostajan näkökulmasta voi olla järkevää perustaa erillinen [apuyhtiö](#), joka hankkii kaupan tarvittavan rahoituksen oman ja vieraan pääoman muodossa sekä ostaa kaupan kohteena olevan yhtiön tai sen liiketoiminnan. Yrityskaupan jälkeen kaupan osapuolina olleet yhtiöt, emo- ja tytäryhtiö, voidaan yritysraakenteen yksinkertaistamiseksi sulauttaa toisiinsa.

Yrityskauppaan voi liittyä myös erilaisia veroriskejä. Tällaisia ovat esimerkiksi elinkeinoverolain (laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360) yritysjärjestelysäännösten soveltamisen edellytysten arviointi suunniteltuun järjestelyyn, tai yrityksen (osakkeen) arvon määrittäminen yritysjärjestelyssä. Tällaisissa tilanteissa voi olla suositeltavaa hakea [ennakkoratkaisu](#) veroviranomaiselta. Ennakkoratkaisujen avulla voidaan eliminoida riski siitä, että yrittäjä ja veroviranomainen arvioisivat järjestelyyn liittyviä seikkoja eri tavoin aiheuttaen yllättäviä verokustannuksia.

Liiketoimintakauppa

Liiketoimintakaupassa yhtiö myy liiketoimintansa tai osan siitä vastaanottavalle yhtiölle kauppahintaa vastaan. Toisin kuin osakekaupassa, liiketoimintakaupassa liiketoimintansa myyvän osakeyhtiön osakkeiden omistus säilyy ennallaan. Osakekaupassa myyjä myy omistamansa kohdeyhtiön osakkeet ostajalle, jolloin yhtiön koko osakekanta tai osa siitä vaihtaa omistajaa.

Liiketoimintakauppaan kuuluu tavallisesti kohdeyhtiön käyttö-, ja vaihto-omaisuus, sopimukset, immateriaalioikeudet ja työntekijät, eli kaikki liiketoiminnan hoitamisen kannalta olennainen omaisuus. Liiketoimintakaupan ulkopuolelle rajataan tyypillisesti velat, velvoitteet, saatavat, kassavarat ja sijoitusomaisuus. Kohdeyhtiön taloudelliset ja juridiset vastuut, pois lukien siirtyvistä sopimuksista johtuvat vastuut, eivät siirry ostajalle.

Liiketoimintakaupassa kauppahinta maksetaan myyjäyhtiölle. Kauppahinnasta vähennetään kyseiseen omaisuuteen liittyvä verotuksessa poistamatta oleva hankintameno, jolloin kauppahinnasta mahdollisesti jäljelle jäävä luovutusvoitto on myyjäyhtiön veronalaista tuloa, joka verotetaan 20 prosentin yhteisöverokannalla. Mikäli osakkeenomistajat nostavat yhtiölle tuloutuneita, verotettuja varoja esimerkiksi palkkana tai osinkoina, varat verotetaan vielä uudelleen osakkeenomistajien henkilökohtaisessa verotuksessa.

Vastaavasti ostajan näkökulmasta kauppahinta muodostaa verotuksessa vähennyskelpoisen hankintamenon, joka vähennetään elinkeinoverolain mukaisesti. Verotuksessa käytettävä hankintameno määräytyy sen mukaan, miten kauppahinta jakautuu kaupan kohteen sisältämän varallisuuden kesken. Kummankin kaupan osapuolen

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

tulee suorittaa kohdennus samalla tavalla, joka olisi hyvä yksilöidä liiketoimintakauppakirjassa. Jos yksilöintiä ei ole suoritettu tai kauppahinnan jako poikkeaa olennaisesti omaisuuserien käyvistä arvoista, voidaan jakoa verotuksessa oikaista.

Liiketoimintakaupan kohteeseen sisällyvistä kiinteistöistä ja arvopapereista on luovutuksensaajan maksettava varainsiirtovero. Kiinteistöjen ja rakennusten kohdalla tämä tarkoittaa 3 prosenttia (2024) ja arvopapereiden kohdalla 1,5 prosenttia (2024) kauppahinnasta. Asunto- osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön sekä sellaisen kiinteistöosakeyhtiön, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista tai hallintaa, osakkeiden luovutuksesta suoritettava varainsiirtovero on kuitenkin 1,5 prosenttia (2024).

Osakekauppa ja yhtiöosuuskauppa

Osakekaupassa ostaja ostaa kohdeyhtiön osakkeita niiden omistajalta (osakkeenomistajalta), jolloin yhtiön koko osakekanta tai osa siitä vaihtaa omistaa. Yhtiön liiketoiminta on kaupan kohteena välillisesti ja se jatkuu lähtökohtaisesti sellaisenaan. Yhtiön varat, velat, vastuut ja sitoumukset säilyvät kohdeyhtiössä, eli siirtyvät ostajalle. Riskienhallinta nousee osake- ja yhtiöosuuskaupassa olennaisena asemaan, sillä kohdeyhtiön taloudelliset ja juridiset vastuut sisältyvät kaupan kohteeseen. Myyjän ja ostajien vastuut tulee määritellä huolella kauppakirjaan.

Osakekaupassa myyjää verotetaan elinkeinoverolain mukaisesti myyntivoitosta tai tuloverolain mukaisesti luovutusvoitosta. Kun ostajana on toinen yhtiö, ostajan näkökulmasta osakkeet ovat elinkeinoverolain säännösten mukaan yleensä joko käyttö- tai vaihto-omaisuutta. Kun osakekanta ostetaan kokonaan, hankitaan osakkeet kuitenkin tavallisesti käyttöomaisuudeksi, jolloin osakkeiden hankintameno poistetaan elinkeinoverolain 42 §:n mukaisesti vasta osakkeita luovutettaessa. Kun kohdeyhtiön osakkeet on tarkoitus ostaa yhtiölle velkarahoituksella, kannattaa varmistaa, että kyseisessä tilanteessa velan korko on vähennyskelpoinen meno ja että korko päästään käytännössä vähentämään verotettavasta tulosta.

Kun osakkeiden myyjänä on toinen yhtiö, myyjän näkökulmasta ratkaisevaa on, kuuluvatko osakkeet käyttöomaisuuteen. Käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitto on nimittäin myyjälle verovapaata tuloa silloin, kun kyseessä ovat elinkeinoverolain 6 b §:n tarkoittamat verovapaasti luovutettavat osakkeet. Verovapaudelta edellytetään lainkohdassa esimerkiksi sitä, että osakkeet on omistettu yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ja omistusosuus on ollut vähintään kymmenen prosenttia luovutettavan yhtiön osakepääomasta. Vastaavasti luovutustappio on vähennyskelpoton.

Elinkeinoverolain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoiton verovapautta ja luovutustappion vähennyskeltottomuutta koskevat säännökset eivät kuitenkaan koske osakeyhtiöitä, joiden toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista ja hallintaa. Osakkeiden luovutuksesta syntyvät luovutusvoitot ovat pääomasijoitustoimintaa harjoittavalle yhtiölle siten täysimääräisesti veronalaista tuloa ja luovutustappiot vähennyskelpoisia menoja.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Käytännössä verotus ohjaa pitkälle kaupan toteuttamistapaa. Myyjän näkökulmasta järkevintä on usein osakekauppa, mikäli osakkeiden kauppahinta on sille verovapaata tuloa ja vastaavasti liiketoiminnan myyminen synnyttäisi verotettavaa tuloa. Ostajan näkökulmasta liiketoimintakauppa voi sen sijaan olla järkevin vaihtoehto, sillä siinä ostajalle syntyy verotuksessa vähennettävää hankintamenoa. Osakekaupassa ostaja ei puolestaan voi vähentää osakkeiden hankintamenoa juoksevassa toiminnassaan.

Kun kaupassa myyjänä on luonnollinen henkilö (ihminen), osakekaupasta ja yhtiöosuuskaupasta luovutusvoitto voidaan verottaa tuloverolain 45 §:n mukaisesti. Luovutusvoittoa laskettaessa luovutushinnasta vähennetään omaisuuden poistamattoman hankintameno ja voiton hankkimisesta aiheutuneiden menojen yhteismäärä. Luovutushinnasta vähennetään kuitenkin aina vähintään omaisuuden hankintameno-olettama, joka on 20 prosenttia luovutushinnasta tai mikäli omaisuus on omistettu vähintään 10 vuoden ajan, 40 prosenttia luovutushinnasta. Luovutusvoitto on pääomatuloa, josta on suoritettava veroa 30 prosenttia. Jos verovelvollisen pääomatulojen yhteenlaskettu määrä ylittää 30 000 euroa, pääomatulosta on suoritettava veroa 34 prosenttia edellä mainitun rajan ylittävältä osalta (vuonna 2024).

Esimerkki: Myyjän luovutusvoiton laskeminen

A on hankkinut X Oy:n osakekannan 12 vuotta sitten hankintameno ollessa 500 euroa. Nyt A myy osakkeet hintaan 2.000 euroa. Luovutusvoitto käytettäessä todellista hankintamenoa on $2.000 - 500 = 1.500$ euroa. Käytettäessä hankintameno-olettamaa luovutusvoitto on $2.000 - (2.000 \times 40\%) = 1.200$ euroa. Kun luovutusvoitto on pienempi laskettaessa hankintameno-olettamalla, on osakkeiden luovutusvoiton verotuksessa käytettävä luovutusvoitto 1.200 euroa.

Osakevaihto

Osakevaihdolla tarkoitetaan elinkeinoverolain 52 f §:n mukaan järjestelyä, jossa osakeyhtiö hankkii sellaisen osuuden toisen osakeyhtiön osakkeista, että sen omistamat osakkeet tuottavat enemmän kuin puolet toisen yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, tai, jos osakeyhtiöllä jo on enemmän kuin puolet äänimäärästä, hankkii lisää tämän yhtiön osakkeita ja antaa vastikkeena toisen yhtiön osakkeenomistajille liikkeeseen laskemiaan osakkeita tai hallussa olevia omia osakkeitaan. Lainkohdan mukaan vastike voi olla myös rahaa, ei kuitenkaan enempää kuin 10 prosenttia vastikkeena annettujen osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua osakepääomaa.

Verotusnäkökulmasta keskeistä on, että kohdeyhtiön osakkeenomistajien luovuttamien osakkeiden luovutusvoittoverotus lykkääntyy. Käytännössä luovutusvoittovero tulee maksettavaksi vasta silloin, kuin vastikkeena saaduista liikkeelle lasketuista tai hallussa olleista ja vastikkeena luovutetuista osakkeista luovutaan. Vastaavasti luovutettujen osakkeiden hankinta-aika siirtyy vastikkeena saaduille osakkeille. Jos hankkiva yhtiö antaa vastikkeena olemassa olevia osakkeitaan, vastikeosakkeiden saajan on maksettava varainsiirtovero vastikkeena saamiensa osakkeiden käyvästä arvosta. Jos vastikkeena

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

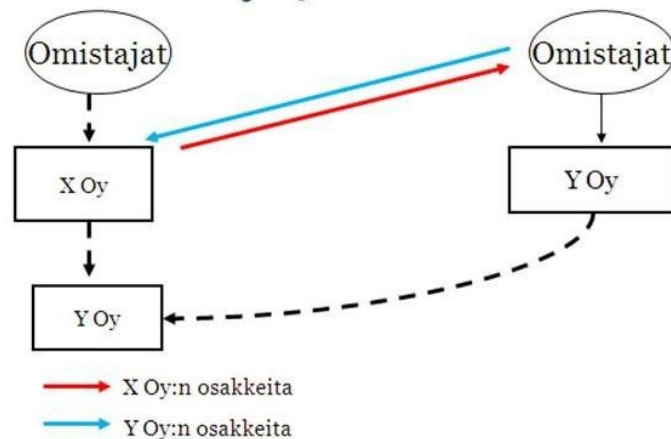
LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

annetaan hankkivan yhtiön uusia osakkeita, osakkeiden saajalle ei muodostu varainsiirtoveron maksuvelvollisuutta (Katso lisää Verohallinnon ohjeesta [Yritysmuodonmuutosten ja yritysjärjestelyjen varainsiirtoverotus - vero.fi](#)). Osakevaihdossa hankkivan yhtiön on kummassakin tapauksessa suoritettava varainsiirtovero hankittujen osakkeiden käyvän arvon perusteella. Katso lisää Verohallinnon ohjeesta Yritysjärjestelyt ja verotus – osakevaihto [Yritysjärjestelyt ja verotus – osakevaihto - vero.fi](#).

Osakevaihto

Elinkeinoverolaki 52 f §

Osakeyhtiölaki ei erikseen tunne osakevaihdon käsitettä. Yhtiöoikeudellisesta näkökulmasta osakevaihto tarkoittaa osakkeiden luovuttamista uudelle omistajalle suunnattuna apporttiantina. Edellä olevassa kuvassa X Oy saa siis omistukseensa Y Oy:n osakkeita. Rahan sijaan vastikkeena annetaan X Oy:n liikkeelle laskemia tai sen hallussa olevia omia osakkeita. Lopputilanteessa Y Oy on X Oy:n tytäryhtiö ja X Oy:n uusiksi omistajiksi liittyvät Y Oy:n entiset omistajat. Kuten edellä todettiin, ei ole välttämätöntä, että Y Oy:n omistajat luopuvat osakevaihdossa kaikista omistamistaan Y Oy:n osakkeista. Elinkeinoverolain 52 f §:n mukaisesti X Oy:llä tulisi olla osakevaihdon jälkeen Y Oy:n osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä yli puolet.

Osakevaihdossa suoritetaan siis X Oy:n kannalta suunnattu osakeanti. Osakeantia tulee perustella X Oy:n kannalta painavalla taloudellisella syyllä. Myös mm. osakeyhtiölain 9:12 §:n mukaisia apporttia koskevia menettelyjä on noudatettava.

Osakevaihdossa vastikkeena annettavien osakkeiden merkintähinta voidaan kirjata osakepääomaan tai haluttaessa sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Osakevaihto on usein tuloverolain 122 §:n tarkoittama omistajanvaihdos ja tappioiden säilymiseen vaaditaan poikkeuslupa (katso kohta Tappioiden vähentäminen).

Sulautuminen

Sulautuminen tarkoittaa yksinkertaisuudessaan yhden tai useamman yhtiön sulautumista yhteen yhdeksi yhtiöksi. Osakeyhtiölain 16 luvun 1 §:n mukaan osakeyhtiö (sulautuva yhtiö)

BUSINESSOULU

YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

voi sulautua toiseen osakeyhtiöön (vastaanottava yhtiö), jolloin sulautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle ja sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita. Sulautumisvastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia. Absorptiosulautumisessa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat voivat suostumuksellaan luopua oikeudestaan saada sulautumisvastiketta.

Osakeyhtiölain sulautumisen määritelmä on selkeästi elinkeinoverolain sulautumisen määritelmää laajempi. Osakeyhtiölain mukaan sulautumisvastike voi olla vastaanottavan yhtiön osakkeita, rahaa tai muuta omaisuutta. Elinkeinoverolain mukaan rahavastikkeen määrä on rajoitettu (ks. seuraava kappale alla), eikä muuta omaisuutta kuin yhtiön osakkeita hyväksytä vastikkeeksi.

Elinkeinoverolain 52 a §:n 1 kohdan mukaan sulautumisella tarkoitetaan järjestelyä, jossa yksi tai useampi osakeyhtiö (sulautuva yhtiö) purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa toiselle osakeyhtiölle (vastaanottava yhtiö) ja jossa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita. Vastike saa lainkohdan mukaan olla myös rahaa, kuitenkin enintään kymmenen prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden yhteenlasketusta nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua osakepääomaa. Käytännössä on harvinaista, että sulautumisvastikkeena annetaan muuta kuin vastaanottavan yhtiön osakkeita.

Jos sulautumisessa annetaan vastikkeena vastaanottavan yhtiön uusien osakkeiden tai osakkeiden, jotka ovat tulleet yhtiön haltuun sen itselleen suuntaamassa osakeannissa, sijaan vastaanottavan yhtiön haltuun muulla tavoin tulleet olemassa olevia osakkeita, sulautuvan yhtiön osakkeenomistajien on suoritettava varainsiirtovero vastikkeena saamiensa osakkeiden käyvästä arvosta (Katso lisää [Yritysmuodonmuutosten ja yritysjärjestelyjen varainsiirtoverotus – vero.fi](#))

Kun yrityskauppa tehdään apuyhtiön lukuun, voidaan ostettu yritys sulauttaa apuyhtiöön suorittamalla [tytäryhtiösulautuminen](#). Joissakin tilanteissa voi tulla kysymykseen myös [vastavirtasulautuminen](#), jossa emoyhtiö sulautuu tytäryhtiöön.

Elinkeinoverolain mukaiseen sulautumiseen sovelletaan verotuksessa ns. jatkuvuusperiaatetta. Sulautuminen ei tämän periaatteen mukaisesti aiheuta välittömiä tuloveroseuraamuksia osakkaille tai yhtiöille. Tarvittaessa elinkeinoverolain soveltuvuuden sulautumiseen voi varmistaa hakemalla ennakkoratkaisua Verohallinnolta. Katso lisää sulautumisen verovaikutuksista Verohallinnon ohjeesta [Yritysjärjestelyt ja verotus - sulautuminen - vero.fi](#).

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

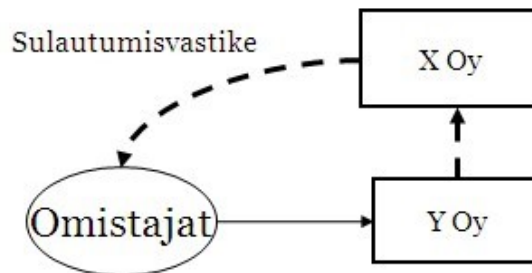
LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Sulautumistyytit

Sulautuminen

Elinkeinoverolaki 52 a §

Osakeyhtiölaki tuntee useita erilaista sulautumistyyppiä (osakeyhtiölaki 16:2). Ensimmäinen (1.) sulautumistyyppi on yllä olevan kuvan mukainen **absorptiosulautuminen** eli tavallinen sulautuminen, jossa yksi tai useampi sulautuva yhtiö sulautuu vastaanottavaan yhtiöön. Tällaisessa absorptiosulautumisen perustilanteessa ei vastaanottava yhtiö omista kaikkia sulautuvan yhtiön osakkeita ja ulkopuoliset osakkeenomistajat saavat osakkeistaan tavallisesti vastikkeeksi vastaanottavan yhtiön uusia osakkeita. Tällaisessa sulautumisessa voi olla useita sulautuvia yhtiöitä, mutta vastaanottavia yhtiöitä ainoastaan yksi.

Absorptiosulautumisesta voidaan erottaa vielä erityistyyppinä **kolmikantasulautuminen**, jossa muu taho kuin vastaanottava yhtiö antaa sulautumisvastiketta. Kolmikantasulautuminen voi olla hyvä tapa esimerkiksi yrityshankinnassa, jossa vastaanottavana yhtiönä on pörssiyhtiön tytäryhtiö ja sulautumisvastikkeen antaa emoyhtiönä toimiva pörssiyhtiö. Tällaisella järjestelyllä voidaan taata vastikkeena annettujen osakkeiden likvidiys, mutta järjestelyn verokohteluun tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Yksi yleisimmistä sulautumistyypeistä on **tytäryhtiösulautuminen** (katso alla), jossa vastaanottava yhtiö omistaa kaikki sulautuvan yhtiön osakkeet.

Kombinaatiosulautumisella puolestaan tarkoitetaan sulautumista, jossa vähintään kaksi sulautuvaa yhtiötä sulautuu perustamalla yhdessä uuden vastaanottavan yhtiön, jolle molempien yhtiöiden varat ja velat siirtyvät. Sulautuvat yhtiöt purkautuvat ja sulautuvien yhtiöiden omistajat saavat sulautumisvastikkeena uuden yhtiön osakkeita.

Sisaryhtiösulautumisella tarkoitetaan osakeyhtiölaissa vastikkeetonta absorptiosulautumista, jossa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö omistaa suoraan tai välillisesti kaikki sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeet sekä mahdolliset optio-oikeudet ja muut osakkeisiin oikeuttavat erityiset oikeudet.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Sulautumisprosessi

Sulautumisprosessi koostuu yhtiöoikeudellisesti neljästä (4) vaiheesta, joista ensimmäinen (1.) on sulautumissuunnitelman laatiminen ja toimittaminen rekisteröitäväksi kaupparekisteriin. Sulautumissuunnitelma on yksityiskohtainen ja tarkoin osakeyhtiölaissa säädelty hallituksen laatima suunnitelma siitä, miten sulautuminen toteutetaan.

Sulautumisen toinen (2.) vaihe on kuulutuksen hakeminen kaupparekisteristä sulautuvan yhtiön velkojille. Patenti- ja rekisterihallitus antaa kuulutuksen velkojille, joilla on oikeus vastustaa sulautumista julkaisemalla kuulutuksen Virallisessa lehdessä. Sulautuvan yhtiön tulee myös itse ilmoittaa yhtiön tunnetuille velkojille heidän oikeudestaan vastustaa jakautumista osakeyhtiölaissa säädettyssä määräajassa. Myös vastaanottavan yhtiön on haettava kuulutusta, jos sulautuminen on tilintarkastajan lausunnon mukaan omiaan vaarantamaan vastaanottavan yhtiön velkojen maksun.

Sulautumisen kolmannessa (3.) vaiheessa sulautumiseen osallistuvat yhtiöt päättävät joko hallituksessa tai yhtiökokouksessa sulautumisen täytäntöönpanosta, jonka jälkeen sulautuminen ilmoitetaan kaupparekisteriin täytäntöönpantavaksi.

Jos sulautumiseen osallistuvista yhtiöistä useampaan kuin yhteen kohdistuu yritys kiinnitys, kiinnitysten etuoikeudet täytyy järjestää tai yritys kiinnitykset kuolettaa siten, että enintään yhteen sulautumiseen osallistuvaan yhtiöön kohdistuu yritys kiinnityksiä, jotta sulautumisen täytäntöönpano voitaisiin rekisteröidä kaupparekisteriin.

Sulautumisen täytäntöönpanon jälkeen neljännessä (4.) ja viimeisessä vaiheessa sulautumisessa purkautuneen sulautuvan yhtiön lopputilitys ilmoitetaan kaupparekisteriin.

Sulautumisprosessi sisältää tarkoin säänneltyjä määräaikoja, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Määräaikojen noudattamatta jättäminen johtaa pääsääntöisesti sulautumisen raukeamiseen.

Sulautumisprosessissa on myös varmistettava, että sulautuvan yhtiön sopimukset ja muut sitoumukset on siirrettävissä vastaanottavalle yhtiölle (katso kohta [Sopimusten siirtyminen](#)). Lisäksi on varmistettava, voiko sulautuminen aiheuttaa sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden mahdollisten tukien ja avustusten takaisinperinnän. Tarvittaessa myös työntekijöiden tiedottamisesta yhteistoimintalain (30.12.2021/1333) mukaisesti on huolehdittava.

Tytäryhtiösulautuminen

Tytäryhtiösulautumisen toteuttamiseksi vastaanottavan yhtiön tulee omistaa kaikki sulautuvan yhtiön osakkeet. Tytäryhtiösulautumisessa vastaanottavalle yhtiölle ei anneta lainkaan sulautumisvastiketta, sillä se ei voi itse merkitä vastiketta vastaan omia osakkeitaan. Tytäryhtiösulautumisen sulautumisprosessi on kevennetty verrattuna muihin sulautumistyyppeihin.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

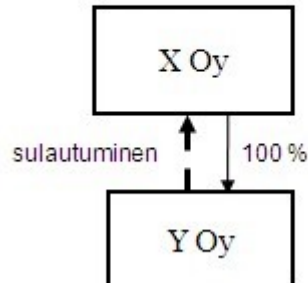
PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Tytäryhtiösulautuminen

Elinkeinoverolaki 52 a §

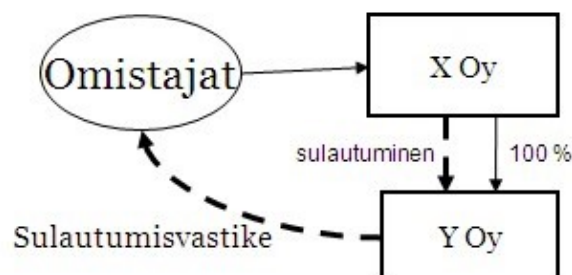
Vastavirtasulautuminen

Vastavirtasulautumisessa sulautuminen tapahtuu päinvastoin verrattuna tytäryhtiösulautumiseen. Emoyhtiö sulautuu sataprosenttiseen tytäryhtiönsä selvitysmenettelyttä ja siirtää kaikki varansa ja velkansa tytäryhtiölle. Vastavirtasulautumisessa emoyhtiön osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa tytäryhtiön liikkeelle laskemia uusia osakkeita tai hallussa olevia omia osakkeita. Tytäryhtiö saa sulautumisessa haltuunsa omia osakkeitaan. Nämä osakkeet eivät kelpaa sulautumisvastikkeeksi ja ne on joko mitätöitävä tai edelleen luovutettava.

Vastavirtasulautumisessa mahdollisesti syntyvää fuusioerotusta ei voi aktivoida taseeseen (ks. tarkemmin [Kirjanpitolautakunnan lausunto 1911/2014](#)).

Vastavirtasulautuminen

Elinkeinoverolaki 52 a §

Sulautumistappio ja sulautumisvoitto

Peruslähdekohta on, ettei sulautumistulos vaikuta verotukseen (elinkeinoverolain 52 b §). Näin ollen sulautuessa syntynyt voitto ei siis ole veronalaista tuloa eikä tappio vähennyskelpoinen meno.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Sulautumisessa yhtiölle voi syntyä sulautumisvoittoa tai -tappiota. Sulautumistappio sulautumisessa syntyy, kun sulautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno on suurempi, kuin hankitun yhtiön oma pääoma. Vastaavasti sulautumisvoitto syntyy sulautuvan yhtiön oman pääoman ollessa hankintamenoa suurempi. Sulautumistappio ei ole tuloverotuksessa vähennyskelpoinen meno eikä sulautumisvoitto veronalainen tulo.

Kirjanpidollisesti sulautumisvoitto on vastaanottavan yhtiön tuloa, joka kirjataan satunnaisiin tuottoihin. Sulautumistappio sen sijaan kirjataan joko siirtyneille varoille kohdennettuna, esitetään liikearvona pitkävaikutteisena menona tai kirjataan suoraan kuluksi, mikäli siihen ei liity tulonodotuksia. Jos sulautumistappio kirjataan liikearvoksi, kirjataan se kuluksi suunnitelman mukaisina poistoina taloudellisena vaikutusaikanaan (poisto ei ole vähennyskelpoinen verotuksessa).

Jakautuminen

Yrityskaupassa kohdeyrityksen varallisuusrakenne ei välttämättä aina palvele jatkajan tarpeita. Varallisuutta voi olla joko liikaa tai se voi olla toiminnan jatkamisen kannalta vääränlaista. Kun yhtiössä on paljon varallisuutta, yrityksen arvo on korkea ja näin ollen myös mahdollinen kauppahinta ja varainsiirtovero muodostuvat korkeiksi. Tämä on mahdollista välttää suorittamalla jakautuminen, jolloin yhtiön varallisuus saadaan hajautettua toimintaan sopivimmiksi kokonaisuuksiksi.

Jakautuminen tarkoittaa yksinkertaisuudessaan yhtiön jakautumista kahdeksi tai useammaksi yhtiöksi. Jakautumisesta säädetään osakeyhtiölain 17 luvussa. Jakautumisvaihtoehdot ovat kokonais- tai osittaisjakautuminen. Kokonaisjakautumisessa kaikki jakautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät yleisseuraantona kahdelle tai useammalle uudelle tai jo olemassa olevalle vastaanottavalle yhtiölle ja jakautuva yhtiö purkautuu selvitysmenettelyttä.

Osittaisjakautumisessa osa jakautuvan yhtiön varoista ja veloista, eli yksi tai useampi liiketoimintakokonaisuus sellaisenaan siirtyy yhdelle tai useammalle vastaanottavalle yhtiölle ja jättää vähintään yhden liiketoimintakokonaisuuden jakautuvaan yhtiöön. Osittaisjakautumisessa vastaanottava yhtiö ei purkaudu, vaan jatkaa toimintaansa. Jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa kunkin vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin elinkeinoverolain 52 c §:n mukaan enintään kymmenen prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta yhtiön maksettua osakepääomaa.

Kokonaisjakautumisessa siirtyvät varat ja velat voidaan valita vapaammin kuin osittaisjakautumisessa, jossa kaikkien siirtyviin liiketoimintakokonaisuuksiin liittyvien varojen ja velkojen on siirryttävä liiketoimintakokonaisuuksien mukana.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

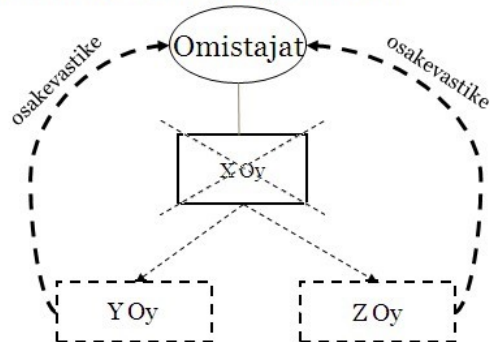
LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Jakautumisprosessi

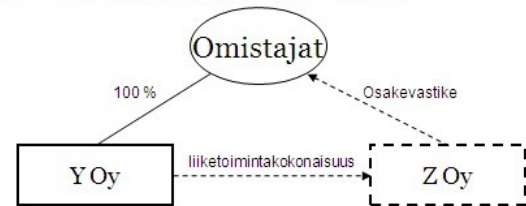
Kokonaisjakautuminen

Elinkeinoverolaki 52 c §:n 1 kohta

Osittaisjakautuminen

Elinkeinoverolaki 52 c §:n 2 kohta

Jakautumisprosessi koostuu yhtiöoikeudellisesti neljästä (4) vaiheesta, joista ensimmäinen (1.) on jakautumissuunnitelman laatiminen ja toimittaminen rekisteröitäväksi kaupparekisteriin. Jakautumissuunnitelma on yksityiskohtainen ja tarkoin osakeyhtiölaissa säädelty hallituksen laatima suunnitelma siitä, miten jakautuminen toteutetaan, ja miten jakautuvan yhtiön varat ja velat jaetaan vastaanottavien yhtiöiden kesken. Jakautumissuunnitelmassa on noudatettava erityistarkkuutta kaiken omistuksen rekisteröintiä vaativan omaisuuden, kuten kiinteistöjen, autojen ja vuokraoikeuksien yksilöimisestä jakautumissuunnitelmaan, jotta viranomaiset pystyvät rekisteröimään omistusoikeuden oikealle vastaanottavalle yhtiölle.

Jakautumisen toinen (2.) vaihe on kuulutuksen hakeminen kaupparekisteristä jakautuvan yhtiön velkojille. Patentti- ja rekisterihallitus antaa kuulutuksen velkojille, joilla on oikeus vastustaa jakautumista julkaisemalla kuulutuksen Virallisessa lehdessä. Jakautuvan yhtiön tulee myös itse ilmoittaa yhtiön tunnetuille velkojille heidän oikeudestaan vastustaa jakautumista osakeyhtiölaissa säädetystä määräajassa.

Jakautumisen kolmannessa (3.) vaiheessa jakautuva yhtiö päättää yhtiökokouksessa jakautumisen täytäntöönpanosta, jonka jälkeen jakautuminen ilmoitetaan kaupparekisteriin täytäntöönpantavaksi.

Jakautuvan yhtiön mahdolliset yritysrikkyydet täytyy järjestää vastaanottavien yhtiöiden kesken tai kuolettaa, jotta jakautumisen täytäntöönpano voidaan rekisteröidä.

Jakautumisen täytäntöönpanon jälkeen neljännessä (4.) ja viimeisessä vaiheessa jakautumisessa purkautuneen jakautuvan yhtiön lopputilitys ilmoitetaan kaupparekisteriin.

Jakautumisprosessi sisältää tarkoin säänneltyjä määräaikoja, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Määräaikojen noudattamatta jättäminen johtaa pääsääntöisesti jakautumisen raukeamiseen.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Jakautumisprosessissa on myös varmistettava, että jakautuvan yhtiön sopimukset ja muut sitoumukset on siirrettävissä vastaanottaville yhtiöille. (Katso kohta [Sopimusten siirtyminen](#)). Lisäksi on varmistettava, voiko jakautuminen aiheuttaa jakautuvan yhtiön mahdollisten tukien ja avustusten takaisinperinnän. Tarvittaessa myös työntekijöiden tiedottamisesta yhteistoimintalain (30.12.2021/1333) mukaisesti on huolehdittava.

Verotus

Verotuksen näkökulmasta jakautumiseen sovelletaan elinkeinoverolain 52 c §:ää. Elinkeinovalain mukaiseen jakautumiseen sovelletaan verotuksessa ns. jatkuvuusperiaatetta. Jakautuminen ei tämän periaatteen mukaisesti aiheuta välittömiä tuloveroseuraamuksia osakkaille tai yhtiöille. Verotus- ja oikeuskäytännössä esimerkiksi sukupolvenvaihdosta on yleensä pidetty sellaisena verotuksesta riippumattomana syynä, ettei jakautumiseen voida ilman erityistä syytä katsoa ryhdytyn yksinomaan tai pääasiallisesti veron kierto- tai välttämistarkoituksessa.

Jakautuminen ei kuitenkaan ole täysin riskitön järjestely verotuksen näkökulmasta. Yrityksen jakautuminen ei nimittäin saa johtaa perusteettomiin veroetuihin, tai sovellettavaksi voi tulla elinkeinoverolain 52 h §:n veronkiertosäännös, jonka mukaan lain 52 c §:ssä olevia säännöksiä ei sovelleta, jos on ilmeistä, että järjestelyjen yksinomaisena tai yhtenä pääasiallisista tarkoituksista on ollut veron kiertäminen tai veron välttäminen.

Jos jakautumisessa annetaan vastikkeena vastaanottavan yhtiön uusien osakkeiden sijaan vastaanottavan yhtiön olemassa olevia osakkeita, jakautuvan yhtiön osakkeenomistajien on suoritettava varainsiirtovero vastikkeena saamiensa osakkeiden käyvästä arvosta (Katso lisää [Yritysmuodonmuutosten ja yritysjärjestelyjen varainsiirtoverotus - vero.fi](#)).

Jakautumistilanteissa tulisi huomioida sekä yhtiöoikeudellinen että vero-oikeudellinen näkökulma. Verolainsäädäntö ei hyväksy kaikkia osakeyhtiölain sallimia jakautumisia. Valinta kokonaisjakautumisen ja osittaisjakautumisen välillä voi loppujen lopuksi ratketa liiketoimintakokonaisuusedellytykseen. Usein osittaisjakautumisen kynnyksysymykseksi muodostuu kuitenkin se, että elinkeinoverolain 52 c §:n 2 kohta edellyttää, että niin siirtyvä varallisuus muodostaa itsenäisen liiketoimintakokonaisuuden. Säännöksen soveltaminen edellyttää vastaavasti, että myös jakautuvaan yhtiöön jää liiketoimintakokonaisuus.

Oikeuskäytännössä on hyväksytty esimerkiksi kiinteistöjen tai sijoitusvarallisuuden siirtäminen omaan yhtiönsä käytettäessä kokonaisjakautumista (tästä esimerkiksi [KHO:1999:2](#)). Osittaisjakautumisessa edellytetään, että siirrettävät varat ja vastuut muodostavat itsenäisen toiminnan eli omavaraiseen toimintaan kykenevän yksikön. Eräs oikeuskäytännössä hyväksytty liiketoimintakokonaisuus on ollut tietysin edellytyksin tytäryhtiön osakekanta (tästä esimerkiksi [KHO:2010:9](#)). Usein veroriski jakautumisessa on kuitenkin niin suuri, että on järkevää hakea ennakkopäätöstä järjestelyyn ennen jakautumisen toteuttamista.

Katso lisää jakautumisen verovaikutuksista Verohallinnon ohjeesta [Yritysjärjestelyt ja verotus -jakautuminen - vero.fi](#).

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Liiketoimintasiirto

Liiketoimintasiirrosta säädetään elinkeinoverolain 52 d §:ssä. Säännöksen mukaan liiketoimintasiirrolla tarkoitetaan järjestelyä, jossa osakeyhtiö (siirtävä yhtiö) luovuttaa joko kaikki tai yhteen tai useampaan liiketoimintakokonaisuuteen kohdistuvat varat, siirtyviin varoihin kohdistuvat velat ja siirtyvään toimintaan kohdistuvat varaukset siirtyvää toimintaa jatkavalle osakeyhtiölle (vastaanottava yhtiö) saaden vastikkeeksi vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita. Rahavastike ei ole mahdollinen liiketoimintasiirrosta.

Liiketoimintasiirto on elinkeinoverolain näkökulmasta veroneutraali yritysjärjestely, mikäli se toteutetaan elinkeinoverolain 52 d §:n mukaisesti. Kuten osittaisjakautumisessa, myös liiketoimintasiirrosta siirtyvän liiketoiminnan tulee muodostaa itsenäinen, omavaraiseen toimintaan kykenevä liiketoimintakokonaisuus. Usein voi olla järkevää hakea verohallinnolta ennakkoratkaisua liiketoimintasiirron 52 d §:n soveltuvuuden varmistamiseksi.

Osakeyhtiölain näkökulmasta kyse on apporttiluovutuksesta joko tätä varten perustettavaan yhtiöön tai jo toimivaan yhtiöön. Apportilla tarkoitetaan muuta omaisuutta kuin rahaa. Liiketoimintasiirron toteuttamisessa järjestelyn tulee olla sekä elinkeinoverolain että osakeyhtiölain mukainen. Liiketoimintasiirto ei ole yleisseuraanto, eikä siirtävä yhtiö purkaudu liiketoimintasiirron johdosta.

Liiketoimintasiirron avulla voidaan esimerkiksi luoda sopiva juridinen yksikkö yrityskauppaa tai sukupolvenvaihdosta varten. Järjestely mahdollistaa liiketoimintayksiköiden erottamisen omiksi yhtiöiksi. Tämän jälkeen liiketoimintakokonaisuuden myynti on mahdollista suorittaa liiketoimintakaupan sijaan osakekaupalla. Liiketoimintasiirtoa voidaan käyttää myös konsernin luomiseksi.

Jos liiketoimintasiirrosta annetaan vastikkeena vastaanottavan yhtiön uusien osakkeiden sijaan vastaanottavan yhtiön olemassa olevia osakkeita, siirtävän yhtiön osakkeenomistajien on suoritettava varainsiirtovero vastikkeena saamiensa osakkeiden käyvästä arvosta.

Apuyhtiön käyttäminen

Yrityskaupassa voidaan käyttää apuyhtiötä, joka perustetaan ostamaan kaupan kohdeyhtiön osakkeet. Apuyhtiö hankkii kauppaa varten rahoituksen ulkopuolelta taholta, esimerkiksi pankilta tai rahoitusyhtiöltä. Apuyhtiöjärjestelyn tavoitteena on kattaa yrityskauppaa varten otettu laina kohdeyhtiöstä saatavilla tuloilla. Apuyhtiöjärjestelyllä hankittu yritys voidaan sulauttaa kaupan jälkeen ostajayritykseen.

Apuyhtiön käytön hyöty perustuu kaupan rahoituksen järjestelyyn sen mahdollistaessa tietyn edellytyksin esimerkiksi lainan korkojen vähennyskelpoisuuden. Korkein hallinto-oikeus on antanut useita ratkaisuja, joissa on katsottu, että apuyhtiö on harjoittanut yrityskauppavuotena elinkeinotoimintaa ja saanut näin ollen vähentää yrityskaupan rahoittamiseksi otetun lainan korot elinkeinoverolain mukaan, mikäli hankittu yritys on

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

esimerkiksi sulautettu siihen seuraavana tilikautena, ja se on jatkanut hankitun yrityksen harjoittamaa liiketoimintaa. Kun luonnollinen henkilö ostaa yrityksen ja rahoittaa tämän lainalla, haasteeksi voi muodostua lainanlyhennysten ja korkojen maksamisen rahoittaminen ja henkilökohtaiseen riskiin liittyvät tekijät. Tytäryhtiön ja apuyhtiön välinen osingonjako on verovapaa edellyttäen, etteivät kummankaan yhtiön osakkeet ole julkisen kaupankäynnin kohteena. Korkovähennykset voidaan hyödyntää joissakin tilanteissa myös käyttämällä konserniavustusta (katso kohta Konserniavustus).

Ennakkoratkaisu

Vero-oikeudellisten riskien välttämiseksi tai minimoimiseksi voi olla usein järkevää hakea Verohallinnolta etukäteinen ennakkoratkaisu toteutettavaan järjestelyyn. Ennakkoratkaisu on Verohallinnon sitovat päätös siitä, miten Verohallinto verotusta toimittaessaan menettelee yksittäisessä veroasiassa. Laki ja muut oikeuslähteet eivät aina tuo esille riittävän kattavasti niitä käytännön tilanteita, joihin lainkohtia voidaan soveltaa. Ennakkoratkaisun avulla voidaan etukäteen varautua järjestelyn verokohtelusta.

Verohallinnolta voi hakea ennakkoratkaisua esimerkiksi tuloverosta, arvonlisäverosta, ennakkoperinnästä, työnantajan sosiaaliturvamaksusta, perintö- ja lahjaverosta, varainsiirtoverosta ja lähdeverosta. Hakemus on tehtävä kirjallisesti, siinä on ilmoitettava yksilöitynä verokysymys, johon ratkaisua haetaan ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Verohallinto ei anna ennakkoratkaisua hakemuksesta, jossa kysytään yleisluontoisesti, minkälaisia veroseuraamuksia hakemuksessa ilmaistussa menettelyssä voi aiheutua. Verohallinto on antanut ohjeen ([Ennakkoratkaisuhakemuksen tekeminen ja siihen annettava päätös - vero.fi](#)) ennakkoratkaisun hakemiseen liittyen.

2. Alustavat neuvottelut

Arvonmääritys

Yrityskaupan toteuttamiseksi kohdeyhtiölle määritetään arvo, joka toimii lähtökohtana myyjän ja ostajaehdokkaiden välisissä neuvotteluissa. On tavallista, että myyjällä ja ostajaehdokkailla on erilaiset näkemykset yrityksen arvosta. [Arvonmääritysprosessi](#) vaihtelee yrityksen koosta, liiketoiminnasta ja siihen liittyvistä riskeistä riippuen. Laajimmallaan prosessi kattaa strategisen analyysin, tilinpäätöksen analysoinnin ja yrityksen tulevaisuuden kehityksen ennakoinnin. Usein parhaaseen tulokseen päästään yhdistelemällä eri [arvonmääritysmalleja](#). Yleisimpiä arvonmäärityksessä käytettyjä arvonmääritysmalleja ovat substanssiarvo sekä tuottoarvoon perustuvat osinkoperusteinen malli, vapaan kassavirran malli ja lisäarvomalli.

Verohallinnon käyvän arvon määrittämistä perintö- ja lahjaverotuksessa koskevan ohjeen ([Yritysvaallisuuden arvostaminen perintö- ja lahjaverotuksessa - vero.fi](#)) mukaan laskettu [käypä arvo](#) on vähintäänkin yhtiön substanssiarvo. Ohjeen mukaisen tuottoarvon ollessa

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

[substanssiarvoa](#) suurempi, käypä arvo on ohjeen mukaan substanssiarvon ja [tuottoarvon](#) keskiarvo tai painotettu keskiarvo.

Arvonmäärittäminen

Yrityskauppatilanteessa kaupan kohteelle määritellään arvo. Arvonmäärittämiseen on useita eri tapoja. Sopivin menetelmä tai menetelmät määräytyvät usein arvonmäärittämisen kohteen ja arvonmäärittämisen käyttötarkoituksen perusteella. Lisäksi arvostukseen vaikuttavana tekijänä voidaan mainita käytettävissä oleva materiaali. Yleensä arvonmäärittäminen ei rajoitu erilliseksi itsenäiseksi prosessiksi yrityskaupassa, vaan yrityskaupprosessin aikana yrityksen arvo täsmentyy kaupan kohteesta saatavilla olevan informaation lisääntyessä. Voidaan kuitenkin nostaa esille muutamia perusmenetelmiä, joihin yrityksen arvo usein pohjautuu.

Arvonmäärittäminen

Niin sanotuissa kehittyneimmissä arvonmäärittämissä perustana on osakkeenomistajien vuosittain saamien rahavirtojen arvo. Osinkoperusteinen arvonmäärittäminen puolestaan perustuu ajatukseen, että osakkeen arvo on yrityksen tulevaisuudessa jakamien osinkojen nykyarvo. Kassavirtaperusteisissa mallissa yrityksen arvo on puolestaan tulevien diskontattujen kassavirtojen nykyarvo. Erilaisia kassavirtamalleja on useita ja ne vaihtelevat sen mukaisesti, mitä eriä arvonmäärittämisessä käytettävään kassavirtaan lasketaan. Kolmas tunnettu kehittynyt arvonmäärittäminen on lisäarvomalli, joka pohjautuu osinkoperusteiseen malliin. Lisäarvomallissa osinkojen sijaan arvostamisessa käytetään kuitenkin yrityksen voittoja.

Kehittyneisiin arvonmäärittämissä liittyy kuhunkin sekä hyötyjä että ongelmia. Teoriassa kaikki mainitut mallit ovat täsmällisiä työkaluja yrityksen arvon määrittämisessä. Käytännössä malleissa käytettyjen muuttujien arviointi on vaikeaa, mistä johtuen mallit voivat antaa toisistaan poikkeavia tuloksia. Tulevaisuuteen liittyvät epävarmuustekijät lisäävät näitä poikkeamia entisestään. Arvonmäärittämisessä käytetty malli valitaankin usein sillä perusteella, mihin malliin muuttajat ovat varmimmin määritettävissä.

Käypä arvo substanssiarvon ja tuottoarvon perusteella

Verohallinnon ohjeen ([Yritysvaallisuuden arvostaminen perintö- ja lahjaverotuksessa - vero.fi](#)) mukaan substanssiarvo lasketaan yritykseen verovelvollisuuden syntyhetkellä kuuluvan vaallisuuden perusteella. Käytännössä substanssiarvo siis saadaan, kun yrityksen vaallisuuden vähennetään sen velat. Jos velat ovat vaallisuuden suuremmat, on yrityksen substanssiarvo nolla. Pääsääntöisesti vaallisuuden ja velat määritetään yrityksen luovutukseen nähden viimeksi päättyneen tilikauden taseen mukaan. Poikkeuksen tähän muodostaa esimerkiksi mahdollisuus käyttää tietyt edellytyksin osatilikaudelta laaditun tilinpäätöksen tasetta. Valittua tasetta tulee ohjeen mukaan kuitenkin oikaista vastaamaan verovelvollisuuden alkamishetken vaallisuustilannetta, mikäli tilinpäätösajankohdan ja

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

verovelvollisuuden syntyajankohdan välisenä aikana yrityksen omaisuuden määrä on olennaisesti muuttunut.

Substanssiarvoa laskettaessa varat ja velat arvostetaan niiden käypään arvoon. Varallisuuserät on Verohallinnon ohjeessa listattu ja siinä on kerrottu, kuinka niiden arvostaminen tulisi substanssiarvoa laskettaessa suorittaa. Monilta osin varallisuuserien tasearvot katsotaan varallisuuserien käyviksi arvoiksi. Poikkeuksia on kuitenkin useita. Esimerkiksi maa- ja vesialueet sekä rakennukset ja rakennelmat arvostetaan käypään arvoon käyttäen muun muassa kustannusarvo-, kauppa-arvo ja tuottoarvomenetelmiä. Kiinteistöjenkin kohdalla arvostus tapahtuu kuitenkin aina vähintään tasearvoon. Myös sijoitukset ovat merkittävä varallisuuserä, jota ei substanssiarvolaskelmassa arvosteta lähtökohtaisesti tasearvoon.

Lähtökohtaisesti yrityksen tuottoarvo verotuksessa määritetään Verohallinnon ohjeen mukaan kohteesta käyttöaikana tulevaisuudessa todennäköisesti saatavien vuosituottojen pääomitettuna nykyarvona Vuotuinen nettotuotto joudutaan muun tiedon puuttuessa määrittämään historiatietojen perusteella. Tavallisesti tuottoarvon määrittämisessä käytetään kolmen viimeisimmän tilikauden kirjanpitolain mukaan laadittujen tuloslaskelmien mukaisia tuloksia. Poikkeuksia tästä voidaan tehdä, jos tilikausi on esimerkiksi päättymässä lyhyen ajan kuluessa verovelvollisuuden alkamisajankohdasta. Sen sijaan osatilikaudelta laadittujen tilinpäätöksen mukaisia tuloksia ei käytetä tuottoarvoa laskettaessa.

Tuottoarvoa laskettaessa tilikauden tulosta oikaistaan Verohallinnon ohjeen mukaan poistamalla siitä satunnaiset erät (muun muassa saadut ja annetut konserniavustukset sekä käyttöomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot) sekä tilinpäätössiirrot (muutokset poistoerossa ja vapaaehtoisissa varauksissa). Tuloverot voidaan osakeyhtiössä huomioida oikaistun tuloksen mukaisina ja henkilöyhtiössä voidaan tuloksesta vähentää laskennalliset tuloverot, vaikka ne tosiasiallisesti määrätäänkin yhtiön osakkaille. Lähtökohtaisesti henkilöyhtiössä voidaan käyttää tuloverokantana 35 prosenttia. Tulosta voidaan oikaista tämän lisäksi yrittäjän laskennallisilla palkkakustannuksilla. Lopulta laskelmassa käytetyistä tuloksista lasketaan keskiarvo, joka pääomitetaan käyttämällä yleensä 15 prosentin korkokantaa. Yhtiön vuositulosten keskiarvon ollessa negatiivinen, on yhtiön tuottoarvo kuitenkin nolla.

Esimerkki: Tuottoarvo

Osakeyhtiön kolmen viimeisimmän tilinpäätöksen osoittamat tulokset korjattuina satunnaisilla erillä, tilinpäätössiirroilla ja tuloveron oikaisuilla ovat: Vuosi 1 = 20.000 euroa, Vuosi 2 = 23.000 euroa, Vuosi 3 = 29.000 euroa. Osakeyhtiön vuositulosten keskiarvo on näin ollen $(20.000+23.000+29.000)/3=24.000$. Kun yhtiön tulosten keskiarvo pääomitetaan käyttäen 15 %:n korkokantaa, saadaan yhtiön tuottoarvoksi $24.000/0,15=160.000$ (euroa).

Käypä arvo lasketaan Verohallinnon ohjeen mukaan substanssi- ja tuottoarvon perusteella tavallisesti siten, että tuottoarvon ollessa substanssiarvoa suurempi, käypä arvo on

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

tuottoarvon ja substanssiarvon keskiarvo. Mikäli taas substanssiarvo on tuottoarvoa suurempi tai yhtä suuri, käypä arvo on sama kuin yhtiön substanssiarvo. Tulee kuitenkin huomioida, että tuottoarvon ja substanssiarvon painotus käypää arvoa laskettaessa voi tietyissä tapauksissa olla erilainenkin. Jos esimerkiksi yrityksen tulos on jatkuvasti suuri, eikä tuloja ole jätetty yritykseen, voidaan painottaa tuottoarvoa enemmän. Vastaavasti tuottoarvon painoarvo voi vaihdella yrityksen toimialasta tai toiminnan luonteesta riippuen.

Esimerkki: Käypä arvo käyttäen yhtiön substanssi- ja tuottoarvoa

Yhtiön substanssiarvo on 135.000 euroa ja yhtiön tuottoarvo on 160.000 euroa.
Yhtiön käypä arvo on näin ollen $(135.000 + 160.000) / 2 = 147.500$ (euroa).

Myynti-/ ostotarjous ja mahdollinen tarjouskilpailu

Ennen kauppakirjan tekemistä sopimuksen kohdetta koskevien selvitysten ja arvonmäärittelyn lisäksi tehdään usein myynti- ja ostotarjouksia tai järjestetään tarjouskilpailu. [Tarjouksen](#) ja siihen annetun [vastauksen](#) peruslähtökohta on, että tarjous ja vastaus ovat osapuolia sitovia. Tarjoukselle ja vastaukselle on asetettu lainsäädännössä tietyjä edellytyksiä. Esimerkiksi tarjous sopimuksen aikaansaamiseksi tulee olla muotoiltu, siten, että siihen on mahdollista antaa joko hyväksyvä tai hylkäävä vastaus.

Tarjous ja vastaus

Myynti- ja ostotarjouksia esitettäessä on syytä muistaa, että oikeustoimilain (laki varallisuus oikeudellista oikeustoimista (228/1912) 1 luvun lähtökohdan mukaan tarjous ja siihen annettu vastaus sitovat niiden tekijöitä. Tarjouksen teon jälkeen voi vastaanottaja vapaasti harkita, hyväksyykö hän sen vai ei. Tarjouksen sitovuus merkitsee sitä, että vastaanottaja voi tarjoukseen luottaen tehdä sitoumuksia, joita hän ei ilman tarjousta tekisi ja joiden täyttäminen ei olisi mahdollista tarjouksen peruuntuessa. Tarjouksen tekijän luopuessa sitovasta tarjouksesta, on hän lähtökohtaisesti velvollinen korvaamaan tarjouksen vastaanottajalle tällaiset tarjouksen pysyvyyteen luottamisesta aiheutuneet kustannukset ja vahingot.

Eräs tarjouksen ja vastauksen sitovuuden perusedellytyksistä on niiden täsmällisyys. Jotta tarjous olisi sitova, sen on oltava niin yksityiskohtainen, että siihen voidaan vastata joko myöntävästi tai kieltävästi. Tarjouksena ei pidetä selitystä, jossa joku on valmis tekemään sitoumuksia. Tällaisia ovat esimerkiksi lehti-ilmoitukset ja hintaluettelot. Jotta vastaus olisi täsmällinen, tulee siihen liittyvän hyväksymisen olla puhdas. Käytännössä se tarkoittaa "kyllä" -vastausta. Lisäksi vastauksen on tultava oikeassa ajassa. Tarjoukseen voi nimittäin liittyä määräaika, jossa vastaus tulee antaa. Jos tällaista määräaikaa ei ole asetettu, vastaus tulee antaa oikeustoimilain 3 §:n mukaan sellaisessa ajassa, jonka tarjouksen tekijä on tarjouksen tehdessään kohtuudella voinut laskea menevän vastauksen antamiseen.

Usein vastausta tarjoukseen ei anneta puhtaana vaan se hyväksytään ainoastaan osittain. Tällainen vastaus on oikeustoimilain 6 §:n mukaan uusi tarjous. Tällöin lähtökohta on, että sopimuksen syntyminen edellyttää alkuperäisen tarjouksen tekijän hyväksyntää.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

3. Sopimuksien laatiminen ja kaupan täytäntöönpano

Salassapitosopimus ja aiesopimus

Yleensä yrityskaupan osapuolet solmivat ennen varsinaisten neuvottelujen alkamista [salassapitosopimuksen](#), jossa sitoudutaan pitämään salassa yrityskauppaprosessissa esiin tulevat seikat. Salassapitosopimuksen tarkoituksena on estää ostajaehdokasta luovuttamasta yrityksen salaisia tietoja ulkopuolisille tai käyttämästä tietoja toiseen suunniteltuun yrityskauppaan.

[Aiesopimuksella](#) sovitaan myyjän ja ostajan aikomuksesta neuvotella yrityskaupasta, eikä siihen välttämättä liity varsinaisia sitoumuksia. Mikään ei kuitenkaan estä osapuolia jo tässä vaiheessa sopimasta esimerkiksi kauppahinnasta, maksuehdoista tai kilpailukielloista. Tässä vaiheessa ostaja tuntee kuitenkin yhtiön usein ainoastaan pintapuolisesti, jonka vuoksi ostajan ja myyjän riskipositiot ovat hyvin erilaiset. Tämä puolestaan aiheuttaa sen, ettei etenkään ostaja halua vielä ennen tarkempaa kaupan kohteen tuntemista sopia sitovasti asioista.

Laajemmissa yrityskaupoissa laaditaan usein myös [esisopimus](#), joka on aiesopimuksesta poiketen sitova edellyttäen, että se on sisällöltään riittävästi määrätty tai määrättävissä.

Salassapitosopimus

Salassapitosopimuksella voidaan turvata luottamuksellisen tiedon ja materiaalin säilyminen salaisena ja sopimusten osapuolten välisenä. Tyypillisesti salassapitosopimus solmitaan neuvottelujen alkuvaiheessa ennen luottamuksellisten tietojen luovuttamista. Mikään ei kuitenkaan estä salassapitosopimuksen solmimista tämänkään jälkeen.

Salassapitoa koskeva ehto voidaan ottaa myös osaksi varsinaista kauppakirjaa. Tällaista sopimusehtoa kutsutaan salassapitolausekkeeksi. Salassapitosopimuksen ja salassapitolausekkeen välinen valinta kannattaa myös harkita tarkoin. Kun kyse on salassapitolausekkeesta, vahingonkorvaus sopimusrikkomuksen perusteella määräytyy pääsopimuksen (kauppakirjan) mukaisesti. Tyypillistä on, että kauppakirjoissa rajataan välilliset vahingot, kuten esimerkiksi saamatta jäänyt voitto vahingonkorvausvelvollisuuden ulkopuolelle. Salassapitosopimuksen rikkomisesta aiheutuva vahinko sen sijaan on tyypillisesti välillinen vahinko, mistä johtuen rajaamista ei salassapitosopimuksissa yleensä tehdä ja siten myös välillisesti aiheutuneet vahingot tulevat korvattaviksi.

Esisopimus ja aiesopimus

Esisopimuksessa sopimuksen osapuolet voivat sitoutua kaupan tekemiseen jo ennen varsinaisen kauppakirjan allekirjoittamista. Kun sopimusneuvottelut venyvät pitkiksi, osapuolet voivat saavuttaa jo varsin pitkälle menevän yksimielisyyden, jolloin voi olla järkevää sitoutua jo tietyiltä osin varsinaisen kauppakirjan tekemiseen. Neuvottelut

BUSINESSOULUYRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

aiheuttavat usein osapuolille kustannuksia, joiden noustessa muodostuu osapuolille kustannusriski siitä, että sopimusneuvottelut kariutuvat tuloksettomasti. Tämän kustannusriskin realisoitumista voidaan esisopimuksella lieventää. Esisopimusta käytetään usein silloin, kun kaupan kohteesta halutaan tehdä Due Diligence – tarkastus. Tällöin osapuolet sitoutuvat esisopimuksella kaupan tekemiseen ennen Due Diligence -tarkastusta. Esisopimukseen kirjataan tyypillisesti ehto, jonka mukaan ostaja voi vetäytyä varsinaisesta kaupasta, mikäli Due Diligence -tarkastuksesta käy ilmi jotain sellaista, joka poikkeaa olennaisesti siitä, mitä myyjä on ennen esisopimuksen allekirjoittamista kertonut ostajalle kaupan kohteesta.

Esisopimuksen rikkomiseen liittyy tiettyjä tulkinnallisia ongelmia. Ensinnäkin voi syntyä tilanne, jossa esisopimuksen rikkominen on vaikea todeta. Toisaalta tulee harkittavaksi, minkälainen seuraus sopimuksen rikkomisesta aiheutuu. Luonteeltaan esisopimus on aiesopimuksesta poiketen sitova.

Aiesopimus pohjautuu usein samankaltaisille tarpeille kuin esisopimus. Sopimusneuvottelujen myötä on saavutettu pitkälle menevä yksimielisyys sopimuksen sisällöstä, mutta varsinaisen kauppakirjan allekirjoittaminen ei kuitenkaan ole vielä mahdollista. Aiesopimus poikkeaa esisopimuksesta siinä, ettei siihen liity suoraa sopimussidonnaisuutta eikä myöskään velvollisuutta kauppakirjan tekemiseen. Aiesopimusta luonnehditaan usein osapuolten keskinäiseksi julkilausumaksi, jonka tarkoituksena on kirjata saavutettu yksimielisyys ja kaavailut jatkotoimet varsinaiseen sopimukseen pääsemiseksi. Tavallisesti aiesopimuksen rikkomisella onkin vaikutuksia ainoastaan moraalisiin seikkoihin ja esimerkiksi osapuolten välisten liikesuhteiden laatuun.

Neuvottelujen pitkittymiseen liittyvien riskien ja sopimusten tulkinnallisten ongelmien vuoksi on usein järkevintä turvautua sopimusten laadinnassa asiantuntija-apuun.

Due diligence

Yrityskauppatilanteessa ostajalla on kaupan kohteen suhteen selonottovelvollisuus. Ostajalla on velvollisuus tuntea kaupan kohde tietystä laajuudessa, ja ostaja voi menettää oikeutensa vedota kaupan kohteessa ilmenevään virheeseen suorittamattoman tutkimuksen vuoksi. Vastaavasti myyjällä on kaupan kohteeseen liittyen tiedonantovelvollisuus, joka on käsitteenä ostajan selonottovelvollisuuden vastapuoli. Tiedonantovelvollisuus edellyttää, että ostajalle annetaan oikeat tiedot kaikista seikoista, joilla on ostajalle olennainen merkitys ja joiden voidaan olettaa vaikuttavan sopimuksetekopäätökseen tai sopimusvelvoitteiden asianmukaiseen täyttämiseen tai molempiin näistä. Selonottovelvollisuus ja tiedonantovelvollisuus luovat yrityskaupoissa oman riskitekijänsä yrityskaupan onnistumiseen. Tämän vuoksi näihin seikkoihin liittyviä riskejä kannattaa harkita tarkoin.

Yrityskaupan onnistumisen kannalta on keskeistä, että ostaja tuntee hankinnan kohteena olevan yrityksen hyvin. Tämä voidaan varmistaa yritykseen ennakkoon suoritettavalla due diligence -tarkastuksella. Due diligence -tarkastuksen perustarkoitus on antaa ostajalle selkeä kuva kohdeyrityksestä ja sen arvosta sekä vähentää riskiä, joka aiheutuu mahdollisten tuntemattomien vastuiden olemassaolosta.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Due diligence -tarkastukset ovat hyvin yksilöllisiä ja ne painottuvat tapauskohtaisesti eri osa-alueille. Tyypillisesti tarkastus kohdistuu kohdeyrityksen liiketoimintaan, kirjanpitoon, tilinpäätökseen sekä oikeudelliseen ja verotukselliseen asemaan. Due diligence -prosessi käsittää tavallisesti yrityksestä koskevan aineiston keräämisen, analysoinnin, johtopäätökset ja niiden kirjaamisen. Keskiöön nousee taseen ulkopuolisten vastuiden selvittäminen, kuten sopimusten analysointi ja yrityskauppojen sisältämien riskien hahmottaminen. Kaiken kaikkiaan due diligence on sellainen osa yrityskauppaa, joka tavallisesti ulkoistetaan asiantuntijaorganisaatioiden tehtäväksi.

Lopullisten kaupan ehtojen sopiminen ja kauppakirja

Lopullisia kaupan ehtoja ryhdytään tyypillisesti hahmottelemaan heti mahdollisen aiesopimuksen solmimisen jälkeen. Jotta kauppakumppanit voivat tietää heihin kaupan vuoksi kohdistuvat todelliset riskit, heidän tulee tuntea yrityskauppaan liittyvien juridisten asiakirjojen sisältö. Kauppakirjassa määritellään myyjän ja ostajan kauppaan liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Kauppakirjassa kannattaakin pyrkiä yksitulkintaisuuteen ja sen tulisi olla mahdollisimman selkeä.

On hyvin tapauskohtaista, kuinka kauan sopimusneuvottelut kestävät. Kun sopimus on allekirjoitettu, se sitoo sopimuskumppaneita, eikä esimerkiksi sopimuksen yksipuolinen muuttaminen ilman vastapuolen hyväksyntää pääsääntöisesti tule kyseeseen. Tämän vuoksi erilaiset sopimusriskit on järkevää kartoittaa ennen sopimukseen sitoutumista.

Yrityskauppatilanteessa on syytä varmistaa, että kaupan kohteena olevan yrityksen liiketoimintaan liittyvät, yrityksen puolesta solmitut sopimukset säilyvät voimassa omistajanvaihdoksesta huolimatta. Lisäksi on syytä tarkistaa, onko järjestelyyn osallistuva yritys saanut esimerkiksi avustuksia tai tukia, joiden saamiselle on asetettu tiettyjä edellytyksiä. Yrityskaupan myötä tukien ja avustuksien takaisinmaksu saattaa realisoitua, mikäli niiden edellytykset eivät yrityskaupan myötä muuttuneen tilanteen johdosta enää täyty.

Kaupan täytäntöönpano

Kaupan täytäntöönpano on hyvin tapauskohtainen asia. Yksinkertaisimmillaan kyse on kauppakirjojen allekirjoituksesta ja kaupan kohteen luovuttamisesta. Laajemmissa yrityskaupoissa täytäntöönpano voi edellyttää osapuolten toimielinten, sidosryhmien ja viranomaisten hyväksynnän. Lisäksi yrityskaupan täytäntöönpanoon voi liittyä varsinaisen kauppakirjan allekirjoituksen lisäksi liitännäissopimusten, esimerkiksi kiinteistön luovutuskirjan tai vuokrasopimuksen allekirjoitus ja kohdeyhtiön toimielinten uusien jäsenten valinta.

Liiketoimintakauppa poikkeaa täytäntöönpanon osalta yrityksen osakkeiden kaupasta. Liiketoimintakaupassa omistusoikeus siirtyy usein lopullisesti vasta omaisuuden luovutuksen myötä, jossa hallinnan siirto perustuu tehtyyn sopimukseen.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

4. Yrityskaupan jälkihoidosta

Sopimusten siirtyminen

Yrityskauppojen yhteydessä on syytä huolehtia kohdeyhtiön sopimusten siirtymisestä luovutuksensaajalle. Sopimusten oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymistä tarkastellaan sopimuskohtaisesti. Osakekaupassa sopimusten siirtyminen ei yleensä merkitse sopijakumppanin vaihdosta, sillä sopimukset säilyvät kohdeyhtiön nimissä (ks. kohta "[Lopullisten kaupan ehtojen sopiminen ja kauppakirja](#)"). Joskus sopimukseen on kuitenkin sisällytetty ns. change of control -lauseke, jossa on varauduttu sopijapuolen omistuksenmuutostilanteisiin siten, että sopimuksen siirtäminen on esimerkiksi kielletty tai siten, että siihen vaaditaan sopijakumppanin suostumus.

Liiketoimintakaupassa sopimuksen siirtäminen merkitsee sen sijaan aina sopijakumppanin vaihdosta. Sopimusten siirtämistä koskevat ehdot on syytä käydä läpi sopimuskohtaisesti. Mikäli sopimuksen siirtämisestä ei ole mainittu sopimuksessa mitään, sopimuksen siirtämiseen vaaditaan lähtökohtaisesti suostumus sopijakumppanilta. Liiketoiminnan siirtävän yhtiön vastuu sopimusvelvoitteista lakkaa lähtökohtaisesti ainoastaan, mikäli sopijakumppani hyväksyy sopimuksen siirtämisen. Varsinaista erillistä velkojien suojaamennettelyä liiketoimintakauppaan ei kuitenkaan liity. Liiketoimintaan kohdistuvista, ennen luovutushetkeä syntyneistä ja sen jälkeen syntyvistä vastuista ja velvoitteista on suositeltavaa sopia osapuolten kesken mahdollisimman tarkkaan luovutuskirjassa.

Liikkeen luovutus

Liikkeen luovutuksen käsite määritellään työsopimuslain 1 luvun 10 §:ssä. Kyse on yrityksen, liikkeen, yhteisön tai säätiön tai näiden toiminnallisen osan luovuttamisesta toiselle työnantajalle, jos luovutettava, pää- tai sivutoimisena harjoitettu liike tai sen osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Pelkkä osakkeiden tai yhtiöosuuden luovuttaminen ei ole liikkeen luovutus. Vastaavasti liikkeen luovutuksena ei pidetä sulautumista, jakautumista tai yritysmuodon muutoksia yhtiöoikeudellisen identiteetin säilyessä muuttumattomana.

Liikkeen luovutuksen tunnistaminen tapahtuu aina kokonaisarviointin kautta. Karkeasti ajatellen liikkeen luovutuksen edellytyksiä ovat (1) työnantajuuden vaihtuminen, (2) osapuolten välillä vallinnut oikeudellinen yhteys ja (3) toiminnallisen kokonaisuuden luovutus.

Työnantajuuden vaihtuminen tarkoittaa sitä, että työnantajan luovutushetkellä olevista työsuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvät työsuhte-etuudet siirtyvät liikkeen uudelle omistajalle tai haltijalle. Toisin sanoen työnantaja-aseman tulee muuttua.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Oikeudellinen yhteys tarkoittaa tässä tapauksessa sitä, että liiketoiminnan siirtymisen on perustuttava vanhan ja uuden työnantajan väliseen oikeudellisesti merkittävään välittömään ja välilliseen yhteyteen. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sopimusta tai muunlaista yhteisymmärrystä.

Toiminnallisen kokonaisuuden luovutuksella tarkoitetaan henkilöiden ja muiden tekijöiden muodostamaan organisoitua kokonaisuutta, jolla voidaan harjoittaa omaan tavoitteeseensa tähtäävää taloudellista toimintaa. Luovutuksen kohteen tulee olla kyseisen toiminnan ydinalue, jonka identiteetti luovutuksessa säilyy.

Kun kyse on liikkeen luovutuksesta edellä kuvatulla tavalla, työsuhteet ja työnantajan oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät liikkeen luovutuspäivänä automaattisesti ja pakottavasti luovutuksen saajalle. Ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän palkka- tai muusta työsuhteesta johtuvasta saatavasta vastaavat luovuttaja ja luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. Luovuttaja on kuitenkin luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu. Työntekijöiden oikeudellinen asema suhteessa uuteen työnantajaan määräytyy liikkeen luovutuksen tosiasiallisena ajankohtana vallinneen oikeudellisen tilan ja voimassa olleiden työsuhteiden perusteella.

Tappioiden vähentäminen

Kaupan kohteena olevassa yhtiössä voi olla aiemmilta vuosilta [verotustappioita](#). Jos yli puolet yhtiön omistuksesta vaihtuu tappiovuonna tai sen jälkeen suoraan tai välillisesti, yhtiö menettää oikeuden vähentää kyseisen tappion. Ostettaessa yhtiö, jossa on verotustappioita, voidaan tappioiden vähennysoikeuden palauttamiseksi hakea Verohallinnolta poikkeuslupaa. Lupaa voidaan hakea joko etukäteen tai omistajanvaihdoksen jälkeen. [Poikkeuslupa](#) voidaan tiettyjen erityisten syiden johdosta myöntää, jos se yhtiön toiminnan jatkamisen kannalta on tarpeen, eivätkä tappiot ole olleet kaupan kohteena.

Verotustappiot ja poikkeuslupa

Tuloverolain 122 §:n 1 momentin mukaisesti yhteisön ja elinkeinoyhtymän tappiota ei vähennetä, jos tappiovuoden aikana tai sen jälkeen yli puolet sen osakkeista tai osuuksista on muun saannon kuin perinnön tai testamentin vuoksi vaihtanut omistajaa tai yli puolet sen jäsenistä vaihtunut. Jos tappiota tuottaneen yrityksen osakkeista tai osuuksista vähintään 20 prosenttia omistavassa yhteisössä tai yhtymässä on tapahtunut vastaava omistajanvaihdos, viimeksi mainitun yhteisön tai yhtymän omistamien osakkeiden tai osuuksien katsotaan vaihtaneen omistajaa. Pykälän mukaan verovelvollisella on kuitenkin mahdollista saada omistajanvaihdoksesta huolimatta poikkeuslupa tappioiden vähentämiseen. Verohallitus on antanut vahvistetuista tappioista ja omistajanvaihdoksista ohjeen ([Vahvistettu tappio ja omistajanvaihdos - vero.fi](#)), jossa on kuvattu lain tarkoittama omistajanvaihdos ja tähän liittyvä välillinen omistajanvaihdos, luvan saamisen edellytykset ja lupamenettely.

BUSINESSOULU
YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

Yli puolet yhtiön omistuksesta voi vaihtua osakekaupan lisäksi myös osakeannin, osakepääoman korotuksen tai alentamisen vuoksi. Myös yrityksen ja konsernin sisäiset omistajavaihdokset ovat tuloverolain 122 §:n tarkoittamia omistajavaihdoksia, jos yli puolet omistuksesta vaihtuu. Tällöin tappioiden vähentämiseen joudutaan siis hakemaan poikkeuslupaa. Välillisestä omistajavaihdoksesta on kyse, kun yhtiön tosiasiallinen omistajavaihdos tapahtuu kahden yhtiön väliin sijoitetun omistusyhtiön myynnillä. Säännöksellä on tarkoitus estää pykälän kiertäminen erilaisilla keinotekoisilla järjestelyillä.

Poikkeusluvan saaminen edellyttää erityisten syiden olemassa oloa ja että poikkeusluvan saaminen on yhteisön tai yhtymän toiminnan jatkumisen kannalta tarpeen. Erityisinä syinä pidetään verohallituksen ohjeen mukaan muun muassa sukupolvenvaihdosluovutuksia. [Hallituksen esityksen 68/1994](#) mukaan tappioiden vähentämiseen voidaan myöntää oikeus, kun osakkeiden tai osuuksien saaja on luovuttajan lapsi tai tämän rintaperillinen, joka yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa jatkaa elinkeinotoiminnan harjoittamista. Jos tilanne ei ole tällaisesta lähisukulaisten välisestä omistajavaihdoksesta, kannattaa tutkia lisäksi, onko olemassa muita erityisiä syitä poikkeusluvan saamiseksi. Poikkeusluvan myöntämisedellytysten täyttymiseen on otettu kantaa korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätöksessä [KHO:2013:167](#). Korkein hallinto-oikeus katsoi, että erityiset syyt olivat olemassa, kun yhtiö oli selvittänyt jatkavansa omistajavaihdoksen jälkeen liiketoimintaansa ja että omistajavaihdokselle oli ollut liiketaloudellisia syitä eikä asiassa ollut ilmennyt, että tappiot olisivat muodostuneet kauppatavaraksi.

Mikäli sulautumisessa (katso kohta Sulautuminen) sulautuvalla yhtiöllä on verotustappioita, vastaanottavalla yhtiöllä on oikeus vähentää sulautuvan yhtiön tappiot, jos vastaanottava yhtiö ja/tai sen osakkaat ovat omistaneet yli puolet sulautuvan yhtiön osakkeista tappiovuoden alusta lukien. Jos vastaanottavan yhtiön ja/tai sen osakkaat eivät ole omistaneet yli puolia sulautuvan yhtiön osakkeista, sulautuvan yhtiön tappiot menetetään. Poikkeuslupamenettely ei tule tässä tilanteessa kysymykseen.

Konserniavustus

Konserniavustus mahdollistaa avoimen tuloksentasauksen konsernissa konserniavustuslain (laki konserniavustuksesta verotuksessa 1986/825) mukaisesti. Konserniavustuksen käyttämiseen on asetettu tiettyjä edellytyksiä verotuksessa. Ensinnäkin lain vaatiman konsernisuhteen, joka merkitsee vähintään yhdeksän kymmenesosan omistusosuutta, on tullut kestää koko verovuoden. Edellytyksenä on niin ikään, että toimintaa verotetaan elinkeinoverolain mukaan. Lisäksi edellytetään, että yhtiöiden tilikaudet päättyvät samaan aikaan. Osakeyhtiölain näkökulmasta esimerkiksi tytäryhtiön emoyhtiölleen antama konserniavustus katsottaneen varojen jaoksi. Näin ollen edellytetään, että tytäryhtiöllä on vapaata omaa pääomaa, eikä tytäryhtiön maksukyky saa vaarantua varojenjaon vuoksi.

Konserniavustus on avustus, jonka kotimainen osakeyhtiö tai osuuskunta antaa toiselle kotimaiselle osakeyhtiölle tai osuuskunnalle muuna kuin pääomasijoituksena konserniavustuslain mukaisesti. Konserniavustuslain tarkoittama avustus on antajan verotuksessa vähennyskelpoinen kulu ja saajan verotuksessa veronalainen tulo. Konserniavustus on konserniavustuslain 3 §:n mukaan mahdollinen, kun emoyhtiö suoraan

BUSINESSOULU

YRTTIPELLONTIE 6 / PL 22
90015 OULUN KAUPUNKI

PUHELIN: 08 558 410 (VAIHDE)

LASKUTUSOSOITE:
OVT 003701876901300

Y-TUNNUS: 0187690-1

tai muiden tytäryhtiöidensä välityksellä omistaa vähintään 90 prosenttia tytäryhtiön osakkeista. Avustusta voidaan antaa emoyhtiöltä tytäryhtiölle, tytäryhtiöltä emoyhtiölle tai tytäryhtiöltä toiselle emoyhtiön tytäryhtiölle.

Vaikka konserniavustuslaki sallii avustuksen jo 90 prosentin omistuksella, voi avustuksen antaminen näissä tapauksissa olla yhtiöoikeudellisesta näkökulmasta ongelmallista. Konserniavustusta tulisi antaa vain tilanteissa, joissa antajayhtiön kaikki osakkeenomistajat hyväksyvät järjestelyn ja kun se voidaan suorittaa antajayhtiön vahvistetun vapaan oman pääoman ja maksukyvyyn puitteissa. Tilanteessa tulee siis huolehtia osakeyhtiölain varojenjaon edellytysten olemassaolosta. Jos konserniavustuksen saajana on osakkeenomistaja, voi varojenjaon edellytysten puuttuminen aiheuttaa sen, että kyse on laittomasta varojenjaosta.

Jos omistus ei ole 100-prosenttinen, tulee erityistä huomiota kiinnittää osakeyhtiölain mukaiseen yhdenvertaisuusperiaatteeseen. Periaatteen mukaisesti emoyhtiön saama konserniavustus tulisi jollakin tavalla kompensoida vähemmistöomistajille. Tämä voi olla esimerkiksi kompensoiva osingonjako. Konserniavustus voidaan tietyissä tilanteissa myös luokitella vastikkeettomaksi varojen siirroksi saajalleen. Näin esimerkiksi tilanteissa, joissa avustus ei liity konserniyhtiöiden välisiin liiketoimiin, eikä sitä muutoinkaan voida perustella avustuksen antajalleen edes välillisesti tuottamalla eduilla. Katso konserniavustuksesta lisää Verohallinnon ohjeesta Dnro [Konserniavustus - vero.fi](#).